

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto

DNRO 2003/70/1672

Lausuntopyyntönne 31.3.2003, Dnro OM 17/41/2002

30.05.2003
del 17/41/2002
ON013:00/2002

TUOMIOISTUINSOVITTELU

Kuluttajavirasto esittää lausuntopyyntönne johdosta otsikkoasiassa seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki riita-asioiden sovittelusta yleisessä tuomioistuimessa. Uudistuksen tavoitteena on luoda tuomioistuimen yhteyteen oikeudenkäynnille vaihtoehtoinen sovittelumenettely, jossa riita voitaisiin tuomitsemisen sijasta sovittaa. Sovittelulla pyritään ratkaisemaan asia kokonaisuudessaan sovinnollisesti tai sovittelemalla helpottamaan asian myöhempiä käsittelyä.

Perinteinen riitaprosessi on prosessikynnyksen korkeuden vuoksi on yleensä soveltumaton kuluttajien oikeusriitojen ratkaisukeinoksi. Kuluttajariidoille on tyypillistä, että taloudellinen intressi ei ole järkevässä suhteessa oikeudenkäynnistä aiheutuvaan kuluriskiin nähden. Uudistus monipuolistaa osapuolten mahdollisuuksia saada riitansa ratkaistuksi ja parantaa oikeusturvan saatavuutta.

Suurin osa kuluttajavalituslautakunnan käsittelemistä asioista on taloudelliselta arvoltaan vähäisiä kuluttaja kauppaa koskevia asioita, joiden käsitteleminen ensivaiheessa kuluttajaviranomaisten toimesta on järkevää. Ehdotuksessa todetaan, että tuomioistuinsovittelun tarkoituksena ei ole toimia ensivaiheen oikeussuojakeinona taloudellisesti arvoltaan vähäisissä kuluttajansuoja-asioissa, vaan ne tulisi edelleen käsitellä kuluttajansuojaviranomaisesten toimesta. Näistä asioista tuomioistuinsovitteluun voitaisiin ottaa ne, joita ei ole saatu ratkaistuksi kuluttajanneuvonnassa, tai jotka ovat taloudellisesta arvoltaan merkityksellisiä sekä asioita, jotka luonteeltaan eroavat tavanomaisista kuluttajansuoja-asiasta. Ehdotuksessa esitettyä rajausta voidaan pitää oikeana, koska kuluttajansuojan nykyiset järjestelyt ovat riittäviä ja hyvin toimivia tavallisissa kuluttajansuoja-asioissa.

Osa kuluttajavalituslautakunnan käsittelemistä asioista on kuitenkin yksityishenkilön oikeusturvan kannalta merkityksellisiä ja taloudelliselta arvolta suhteellisen suuria asioita, jotka tulisi nykyistä useimmin käsitellä jo ensivaiheessa tuomioistuimessa. Tällaisina asioina voidaan mainita esimerkiksi talopaketteja ja rakennusurakoita koskevat riidat, joihin sisältyy usein useimpia riitaisia kysymyksiä. Ehdotettu tuomioistuimessa tapahtuva sovittelumenettely tarjoaa joustavan, asianosaisten

aseman ja asian erityispiirteet huomioon ottavan menettelytavan asian selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi.

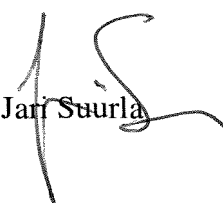
Laissa säädettäisiin sovitteluun liittyen myös siitä, että asiaa arvioidessaan sovittelijan on nojaututtava oikeudelliseen ja muuhun asiantuntemukseensa. Säännös parantaa sovittelun oikeusturvatakeita niin, että osapuolet voivat luottaa sovittelija kannanottoihin, vaikka eivät itse kykene arvioimaan niitä asiantuntijan tavoin. On tärkeää, että kannanotot perustuvat voimassa olevaan oikeuteen erityisesti tilanteissa, joissa asianosaisten tiedolliset ja taidolliset erot ovat suuret. On myös tärkeää, että asianosaisten tiedolliset ja taidolliset erot otetaan huomioon tarkoituksenmukaisen menettelytavan valinnassa. Ehdotuksessa on huomioitu, että sovintoon ei tule päästä tiedollisesti ja taidollisesti heikomman osapuolen kustannukselle.

Kuluriskin ennakoimattomuus on merkittävä este oikeussuojan hakemiseen tuomioistuimesta. Menettelyn maksuttomuus ja käsittelyyn saatava oikeusapu parantavat sovintomenettelyn käyttömahdollisuuksia tavallisen kuluttajan kannalta. Myös se, että osapuolet vastaavat itse kuluista auttaa ennakoimaan ja hallitsemaan sovintomenetlystä aiheutuvia kustannuksia.

Johtaja

Anja Peltonen

Lakimies

Jari Saurila